

Massaal optreden van gevleugelde bladluizen.

Op 26 Mei van dit jaar werd in Groningen een massaal optreden van een gevleugelde bladluis (*Phyllaphis fagi*) waargenomen. In onze tuin vlogen ze in grote wolken rond zoals men dat ook van muggen kent; het verblijf buiten was er vrijwel onmogelijk door. Later vernam ik, dat dit verschijnsel zich in het gehele land voordeed en zelfs in Duitsland.

26 Mei was juist één der buitengewoon warme dagen, kennelijk de oorzaak dat plotseling zoveel dieren volwassen werden en gingen vliegen. Deze blauwachtige luis behoort tot de familie der *Aphididae*, onderfamilie *Aphidinae*. Het lichaam scheidt een wasachtige stof af waardoor een „wol“-achtige indruk wordt gemaakt. De naam „Wolluizen“ wordt overigens ook voor andere bladluizen gebruikt, zo bv. voor de bloedluis (*Schizoneura lanigera*), die tot een andere onderfamilie behoort. De exemplaren behoorden tot één der parthenogenetische (ongeslachtelijk voortgebrachte) vrouwelijke generaties.

Was dit massale plotselinge optreden al iets ongewoons, de volgende dag merkten we nog iets anders merkwaardigs op. Het bleek namelijk, dat de gele Darwintulpen voor een groot gedeelte, soms tot bijna voor de helft, waren gevuld met ontelbare luizen. De tulpen van andere kleur (rood, paars) waren geheel leeg! Bij nadere inspectie van de tuin bleken alle gele bloemen (o.a. *Doronicum*, *Trollius*, Gele Violen) ook behoorlijk bezet te zijn met luizen, zij het lang niet in die mate als in de tulpen (ze konden er natuurlijk veel gemakkelijker afvliegen), terwijl bloemen met andere kleuren (Paarse *Primula*'s, *Seringen*, *Iberis*, *Judaspenning*) er maar zeer enkele herbergden.

Ik schreef hierover om nadere inlichtingen naar Wageningen en vernam van Prof. Roepke dat die voorkeur voor geel („*xanthomanie*“) van verscheiden bladluizen bekend is. De heer D. Hille Ris Lambers, aan wie ik ook de determinatie dank, schreef me o.a.: „Deze bladluis treedt dit jaar massaal op in West- en Midden-Europa“. En verder: „Inderdaad is geel bij veel bladluizen zeer geliefd, zodat dames met gele jurken of badpakken (vooral de laatste als ze nat zijn) vaak dicht bezet zijn. Het schilderen van de Shell-pompen gebeurt nu meestal met minder gunstig vliegweer. De *xanthomanie* van luizen werd ontdekt door een Indiër, die merkte, dat gele tulbanden sterk door een bepaalde luis werden bevolgen. In 1942, 1947 en 1950 werd het „herontdekt“ door resp. twee Amerikanen, een Engelsman en een Duitser. De laatste gebruikte gele bakjes met insecticide-oplossing om luizen te vangen en in 1951 heb ik in Nederland overal grote bakken tussen aardappelplanten laten zetten. De vangst wordt dagelijks gecontroleerd en op deze basis wordt mede het moment gekozen om pootaardappelen zo tijdig uit de grond te krijgen, dat luizen ze nog niet met virusziekten hebben kunnen besmetten. Dit is een heel bedrijf geworden waarbij vrij aardige resultaten worden bereikt. De rest van West-Europa probeert het nu ook“.

Groningen.

L. S. Wildervanck.

Kopy voor het October-nummer moet
vóór 10 September bij de redactie zijn.